

toetsingsinstrument veehouderij en gezondheid 2013

uit·da·ging

(de; v; meervoud: uitdagingen)

- 1 Oproep, uitnodiging
- 2 Iets dat inspireert omdat het moeilijk is

inhoud

- Toelichting toetsingsinstrument
 - Proces
 - Keuze indicatoren
 - Maatregelen
- Mogelijkheden, bruikbaarheid en implementatie

Projectgroep toetsingsinstrument

Gemeente Oirschot	Theo van de Ven
Gemeente Reusel-De Mierden	Richard van Kroonenburg, Jeroen vd Heijden
Gemeente Gemert-Bakel	Emil Uriot, Ido Cranen
Bureau Gezondheid, Milieu en Veiligheid	Loes Geelen, Renske Nijdam

Academische Werkplaats Milieu & Gezondheid

- Doel Academische Werkplaats Milieu & Gezondheid
 - Vragen uit de praktijk met kennis uit praktijk, beleid en wetenschap onderbouwen en oplossingen praktisch en/of beleidsmatig toepasbaar maken
- Samenwerkingsverbanden tussen universiteit en GGD, opgericht met subsidie van ZonMW in opdracht van het ministerie van VWS

Doelstelling project

- toetsingsinstrument gezondheid ontwikkelen voor de beoordeling van uitbreidingen en nieuwvestiging van intensieve veehouderijbedrijven.
 - aanvullend op de wettelijke toets aan milieuvergunningen
 - aanvullend op het advies van de Gezondheidsraad.

Resultaat toetsingsinstrument

- Een checklist met verschillende gezondheidkundige criteria waarop een uitbreiding, verplaatsing of nieuwvestiging getoetst wordt
- Maatregelen op te nemen of ter afweging bij vergunningaanvragen naast de wettelijke toets vanuit milieuwetgeving

Aanpak

- Literatuuronderzoek
- Gesprekken experts
- Workshops
 - Experts
 - Bewoners
 - Casus

Indicatoren toetsingsinstrument

- Geur
- Fijn stof
- Endotoxinen
- Zoönosen / Antibioticagebruik
- Landschappelijke inpassing
- Transport

Indirect:

- Bedrijfshygiëne
- Afstand tot gevoelige bestemmingen

Oorzaak - effectketen

oorzaak/activiteit

veehouderijbedrijf:
open of gesloten
fokkerij
mesterij
(niet-)
grondgebonden
diersoort
transport
mestopslag en
bewerking

uitstoot

emissie van
chemische,
biologische of
fysieke factoren

verspreiding

via
direct contact
dieren
de lucht
transport
mest
voeding

blootstelling

duur van de
blootstelling
acute blootstelling
chronische
blootstelling
moment van
blootstelling op de
dag, avond, nacht

effect

gezondheidseffect

Bureau Gezondheid, Milieu & Veiligheid
GGD'en Brabant / Zeeland

Uitwerking geur

oorzaak/activiteit

Gerelateerd aan stallen:
Veehouderijbedrijf
(niet-)
Grondgebonden
Diersoort

Andere geur-producerende activiteiten:
Brijvoer
Mestopslag en bewerking
Kadaveropslag en transport
Mest uitrijden

uitstoot

Geur

Type huisvesting en stalrichting

Emissiebeperkende maatregelen zoals een luchtwasser

verspreiding

Via de lucht

Mestuitrijden leidt tot piekbelasting

Windrichting

blootstelling

Acute blootstelling bij piekbelasting zoals uitrijden van mest

Chronische blootstelling/dagelijks

Aantal woningen per geurcategorie bij veehouderij

Aantal (ernstig) gehinderden bepalen op basis van de geurbelasting met geurmodellering

geur van enkel bedrijf en cumulatie, achtergrondbelasting

effect

Hinder, afhankelijk van agrarische verwevenheid

Primaire evaluatie: onaangenaam/bedreigend -> hinder

Secundaire evaluatie: coping onvoldoende -> stress

Stress-gerelateerde gezondheidsklachten: hoofdpijn, benauwdheid, misselijkheid

Verstoring gedrag/activiteiten: ramen sluiten, niet graag buiten, niet op bezoek, minder diep ademen, klachten indienen

Door deze klachten vermindert de kwaliteit van leven, brengt het maatschappelijke onrust met zich mee en wordt de leefbaarheid in de omgeving aangetast.

Indicator:

Maatregelen om reductie te bereiken	Opnemen in eisen bij vergunning-aanvraag: Toetsing of weging	Aanvullende informatie borging in wetgeving of beleid, hoe gegevens aanleveren.
Hiaten		

Welke kennis is nog nodig?

- Kader/modellering endotoxinen
 - Onderzoeksvoorstel (o.a. provincie NB, Gelderland)
- Onderbouwing relatie geur - hinder
 - Er loopt onderzoek
- Onderbouwing gezondheidseffecten
 - Vanuit ministeries vervolgonderzoek

Bureau Gezondheid, Milieu & Veiligheid
GGD'en Brabant / Zeeland

Mogelijkheden, bruikbaarheid en implementatie

Aanvullend toetsingsinstrument gezondheid

Juridische borging

- Wettelijke taak
- Wet publieke gezondheid art. 2
- Wet milieubeheer art. 1.1
 - MER (plannen en projecten)
 - Activiteitenbesluit
- Verordening ruimte provincie
 - BZV
- Toetsing bevoegdheid gemeente

implementatie

- ruimtelijk spoor?
- individuele vergunningaanvraag zonder ruimtelijk spoor?

–Inzet bij project-mer of plan-mer?

Vragen?

Theo van de Ven

t.vandeven@oirschot.nl

- Renske Nijdam
- r.nijdam@ggd-bureaugmv.nl
- 0900 3686868

Instrument Beoordelingskader Gezondheid en Milieu (RIVM-rapport nr.609026003 / 2003)

Beleidsinstrument

- Startdocument op basis van feitelijke informatie
- Aanvulling met lokale informatie over aantal bedrijven, belasting, onrust, etc.
- Dialoog over te nemen maatregelen, kosten en baten, leidend tot:
- VISIE
- Visie verwerken in gemeentelijk beleid

beoordelingskader gezondheid en milieu

<i>I</i> Omvang gezondheidsschade	<i>II</i> Ernst gezondheidseffecten	<i>III</i> Waardering van effecten of risico's	<i>IV</i> Interventie: mogelijkheden of noodzaak	<i>V</i> Kosten en Baten
I1. Hoeveel mensen worden er blootgesteld?	II1. Om welke ziekten of klachten gaat het, wat is bekend over de effecten van deze vorm van blootstelling?	III1. Bedreigt het risico het gevoel van veiligheid.	IV1. Noodzaken (Europese) normen of voorschriften tot interventie?	V1. Wat zijn de kosten bij ongewijzigd beleid?
I2. Hoeveel mensen worden ziek of krijgen klachten?	II2. Welke gezondheidseffecten brengen omwonenden of gedupeerden zélf in verband met de blootstelling?	III2. Is het risico vrijwillig en/of beheersbaar?	IV2. Is interventie mogelijk? - bij bron of ontvanger - op Europees, nationaal, regionaal, lokaal niveau - economisch, technisch, ruimtelijk, subsidies, juridisch, voorlichting	V2. Is bekend hoeveel men over heeft voor maatregelen?
I3. Kan dit aantal in de toekomst veranderen?	II3. Bij wie (risicogroepen?) treden de gezondheidseffecten op?	III3. Zijn er andere redenen waarom het risico door sommigen als onacceptabel wordt beschouwd?	IV3. Welke instanties zijn verantwoordelijk voor interventie maatregelen? Welke worden bepleit?	V3. Wat kosten maatregelen om het risico te vermijden of te beperken?
I4. Licht het risico boven het maximaal toelaatbare geachte niveau?	II4. Wanneer treden gezondheids-effecten op? (periodiek, incidenteel, permanent)		IV4. Hoe effectief zijn deze in theorie m.b.t. verlaging van blootstelling of voorkomen van ziekte?	V4. Hoe verhoudt zich dat tot andere vormen van gezondheidswinst?
I5. Hoe zeker is het verband tussen blootstelling en gezondheidseffecten?	II5. Is behandeling mogelijk?		IV5. Hoe effectief zijn ze in de praktijk, op wat voor termijn zijn er resultaten, hoe groot is de fraudedruk, is handhaving mogelijk?	V5. Hebben de maatregelen gewenste gevolgen op andere beleidsterreinen?
I6. Hoe groot is de bijdrage van de blootstelling aan het totale aantal ziektegevallen?			IV6. Is er maatschappelijke of politieke druk of is die te verwachten?	V6. Hebben de maatregelen ongewenste gevolgen op andere beleidsterreinen

Ervaring GGD in pilot:

- Goed bruikbaar om gezondheidseffecten intensieve veeteelt in beeld te brengen, binnen de planvorming (bv structuurvisie)
- Bruikbaar op lokaal, gebieds- en landelijk niveau; geeft ondersteuning bij besluitvorming
- Beoordelingskader te gebruiken voor een dialoog tussen de verschillende partijen

Pilot: bruikbaarheid in lokale praktijk

- Bruikbaar om het eens te worden over de beschikbare informatie: iedereen start vanuit hetzelfde punt.
- Vroeg meenemen in de planvorming
- Delen van visies met elkaar is een meerwaarde